

Đề bài

Nêu cảm nhận của em về hình tượng Lor-ca trong bài thơ

Đàn ghi ta của Lor-ca của Thanh Thảo.

Bài làm

Lor-ca là nhà thơ lỗi lạc, là chiến sĩ tiên phong chống phát xít Tây Ban Nha trong thế kỷ XX. Ngày 19-8-1936, ông đã bị bọn phát xít Phrăng-cô sát hại dã man.

Thanh Thảo đã nhắc lại câu thơ của Lor-ca *Khi tôi chết hãy chôn tôi với cây đàn* vừa làm đề từ cho bài thơ, vừa như nguyện cầu cho linh hồn Lor-ca, nhà nghệ sĩ tài ba.

Lor-ca đã nhiều năm ngồi vắt vẻo trên yên ngựa, mặc áo choàng đỏ như các lực sĩ đấu bò tót, khoác lên chiếc đàn ghi ta sau lưng đi rong ruổi ngược xuôi khắp đất nước Tây Ban Nha để sưu tầm dân ca, để học những điệu hát đồng quê dân dã. Tiếng đàn của chàng nghệ sĩ cứ *tan* ra như bọt nước. Các hình ảnh *áo choàng đỏ gắt, vàng trắng chénh choáng, yên ngựa mỗi mòn* và các từ láy *lang thang, đơn độc, chénh choáng, mòn mỗi phối âm với tiếng đàn li-la li-la li-la*, như tan ra trong không trung, đã gọi lên bao liên tưởng về nhà thơ thiên tài, về nhạc sĩ Lor-ca xa xôi, thưở ấy:

*những tiếng đàn bọt nước
Tây Ban Nha áo choàng đỏ gắt
li-la li-la li-la
đã lang thang về miền đơn độc
với vàng trắng chénh choáng
trên yên ngựa mỗi mòn*

Khổ thơ thứ hai, thứ ba tái hiện lại giây phút *kinh hoàng* khi Lor-ca – người chiến sĩ đấu tranh cho tự do đã bị bọn phát xít Phrăng-cô dẫn ra pháp trường sát hại. Chàng nghệ sĩ *đi như người mộng du*, giữa bầy ác quỷ, tiếng hát ngê ngao và tiếng đàn của chàng *bỗng kinh hoàng, đứt ngang dây*, chỉ còn lại, chỉ nhìn thấy *áo choàng bê bết đỏ*.

Lor-ca đã ngã xuống trước làn đạn của bè lũ phát xít dã man, để lại một *bầu trời* thương nhớ cho *cô gái ấy*, cho người yêu (nàng An-na Ma-ri-a). *Tiếng ghi ta nâu, tiếng ghi ta lá xanh* là biểu tượng cho một tâm hồn nghệ sĩ mang một tình yêu tha thiết và yêu đời, gắn bó với quê hương, với nhân dân. Sau loạt đạn của quân thù, một tài năng đã bị hủy diệt; tiếng đàn bị vỡ tan như bọt nước, bị *đứt ngang dây*, với bao máu đỏ chảy *ròng ròng*. Thanh Thảo qua các ẩn dụ, so sánh, tượng trưng và điệp ngữ đã tạo nên những vần thơ giàu hình tượng và biểu cảm, bộc lộ nỗi tiếc thương của Lor-ca, một thiên tài bị cái ác sát hại. Điệp ngữ, *tiếng ghi ta* bốn lần vang lên như tiếng nói, tiếng nấc nghẹn ngào:

*tiếng ghi ta nâu
bầu trời cô gái ấy
tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan*

*tiếng ghi ta rờn rờn
máu chảy*

Phần cuối bài thơ (13 câu), Thanh Thảo đã dùng lối nói phủ định một chân lý, để ca ngợi sự bất tử của người nghệ sĩ. Không ai có thể chôn cất được tiếng đàn? Sắc đẹp của giai nhân, tài năng nghệ sĩ có thể lụi nào có thể *chôn cất* được? Có gì xanh bằng cỏ? Có gì sống mãnh liệt bằng cỏ trên mặt đất bao la? Và vàng trắng thì vĩnh hằng cùng vũ trụ mênh mông. Lor-ca cũng vậy. Cuộc đời chỉ có 38 mùa xuân nhưng tài năng và tinh thần của nhà thơ, nhà nghệ sĩ mãi mãi bất diệt như tiếng đàn ghi ta, như cỏ xanh trên thảo nguyên, như vàng trắng trên bầu trời lấp lánh soi đáy giếng. Thơ Thanh Thảo tuy hạn chế về vần điệu, nhưng đã tạo nên được một số hình ảnh, một số đường nét đầy ấn tượng để khẳng định Lor-ca *thác là thể xác, còn là tinh anh*:

*không ai chôn cất tiếng đàn
tiếng đàn như cỏ mọc hoang
giọt nước mắt vàng trắng
long lanh trong đáy giếng*

Tài sắc của nàng Kiều còn mãi trong tâm hồn chàng Kim trong cõi đời. Tiếng đàn, tiếng hát *thật hay* của anh Trương Chi vẫn còn thồn thức trong tâm hồn thiếu nữ gần xa. Tiếng đàn huyền diệu của cô Cầm mà thi hào Nguyễn Du đã nhắc tới trong bài thơ chữ Hán *Long Thành Cầm giả ca*, vẫn còn vang vọng khắp 36 phố phường Hà Nội hôm nay và ngày mai. Hình như Thanh Thảo đã nghĩ tới tài năng và thân phận đầy bi kịch khi viết nhưng dòng thơ trên đây?

Khi số phận đã hết, *đường chỉ tay đã đứt*, Lor-ca bước sang thế giới bên kia, đã *bơi sang ngang* dòng sông với chiếc ghi ta *màu bạc*. Chàng nghệ sĩ đã bỏ lại đời, *ném lại* tình yêu và số phận của mình vào *xoáy nước* cuộc đời đầy máu và nước mắt để ra đi. Và âm thanh *li-la li-la li-la* diệu huyền của tiếng đàn ghi ta cứ vang vọng mãi, cứ *rờn rờn máu chảy* mãi, để lại bao đau đớn tiếc thương trong lòng người.

Lor-ca như một lực sĩ đầu bò tốt. Lor-ca áo choàng bê bết máu đỏ trên pháp trường. Lor-ca đã đi vào cõi bất tử và để lại tiếng đàn ghi ta. Đó là cấu tứ của bài thơ, cũng là hình tượng của Lor-ca qua bài thơ của Thanh Thảo mà chúng ta cảm nhận được.

Bài thơ *Đàn ghi ta của Lor-ca* là tiếng khóc thương, là tình đồng điệu liên tài của một nhà thơ xứ Quảng miền Trung Việt Nam gửi tới hương hồn nhà thơ xứ sở Grê-na-đa bên trời Âu. Có những câu thơ của Thanh Thảo cất lên như tiếng khóc *rờn rờn máu chảy*.